

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU AMBIDEKSTER KLUBA U 2024. GODINI

*Ambidekster klub je korisnik institucionalne podrške
Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za
stabilizaciju i/ili razvoj udruge*

Sadržaj

-
- 1.** Djelovanje Ambidekster kluba u 2024. godini **1**
 - 1.1.** Područja djelovanja **2**
 - 1.2.** Istaknuti uspjesi Ambidekster kluba u 2024. godini **4**
 - 1.3.** Ostvarene suradnje u 2024. godini **6**
 - 2.** Programi i projekti u 2024. godini **7**
 - 2.1.** Pregled ostvarenih finansijskih podrški u 2024. godini **7**
 - 2.2.** Tretmanski i preventivni rad s mladima **13**
 - 2.3.** Psihosocijalna podrška obiteljima u zajednici **35**

Uvodna riječ

2024. godina za Ambidekster klub bila je puna promjena i izazova, ali istovremeno i bogata uspjesima i postignućima koji su rezultat predanog rada.

Svaki korak bio je usmjeren jačanju naše mikro zajednice - tima Ambidekster kluba, promicanju vrijednosti koje dijelimo i stvaranju pozitivnog utjecaja u lokalnim zajednicama u kojima djelujemo.

Zahvaljujemo svim donatorima i organizacijama koje su nas finansijski podržale. Ovaj put s ponosom možemo reći kako je naš rad prepoznat i od strane korporativnog sektora pa stoga zahvaljujemo Procter&Gamble d.o.o. i Podravka d.o.o. koji su svojim donacijama podržali provedbu i održivost naših projekata te pridonijeli osvještavanju problema u društvu kojeg smo svi dio.

Nezaobilazno, šaljemo poruke zahvale osnivačima Udruge koji su se, nakon mnogo godina vođenja i održavanja uspješnog djelovanja Ambidekster kluba, povukli na zaslužene odmore i odabrali nastavak životnog puta u drugom smjeru.

Pred vama je godišnji izvještaj o radu naše Udruge u kojem ćete pronaći ključne aktivnosti, projekte i inicijative koje smo realizirali s ciljem ostvarivanja naše misije i vizije. Ove stranice reflektiraju naš trud, kreativnost i nesebičnost svih članova, volontera i suradnika koji su pridonijeli našem radu. Vjerujemo da će i godine pred nama donijeti dodatne mogućnosti za rast i razvoj, održavanje postojećih i sklapanje novih suradnji.

Zahvaljujemo svima na povjerenju i podršci koju nam pružate,
Vaš Ambi tim

1. Djelovanje Ambidekster kluba u 2024. godini

Organizacija civilnog društva Ambidekster klub registrirana je u rujnu 2003. godine kao udruga te od tada provodi programe neformalnog obrazovanja i socijalne usluge među kojima su osobito psihosocijalni tretman te podrške u socijalnom uključivanju. Od početka djelovanja Ambidekster klub pridonosi socijalnom uključivanju i podizanju kvalitete života pojedinaca i skupina, posebice osobama izloženih visokom riziku od socijalnog isključivanja, kao što su NEET mlađi te mlađi u riziku od prernog prekida školovanja, oni s problemima u ponašanju, počinitelji kaznenih djela i prekršaja te njihove obitelji.

Ambidekster klub je nastao kao volonterska organizacija mlađih stručnjaka usmjerenih pružanju stručne podrške i pomoći osobama u riziku od socijalnog isključivanja. Od 2013. godine u Ambidekster klubu zaposlen je multidisciplinarni tim stručnjakinja i stručnjaka, uglavnom soc. pedagoga, psihologa i socijalnih radnika, koji razvija i pruža alternativne i inovativne socijalne usluge te razvija programe neformalne edukacije za djecu, mlade, roditelje i stručnjake. Uz zaposlene stručnjakinje iz stručnjake psihologe, socijalne radnice i socijalne pedagoginje u svoj radu uključujemo volontere terapeute koje završavaju psihoterapijske edukacije radi pružanja usluga savjetovanja te volonterke i volontere studente u provedbu aktivnosti neformalnog obrazovanja, ali i socijalno mentorstvo te rad s djecom i mladima na učenju i razvoju životnih vještina.

Ambidekster klub je osnivač Savjetovalište za djecu, mlađe i obitelj „SPIRIT“ koje djeluje u zagrebačkoj Dubravi. Organizacija godišnje provodi u prosjeku oko osam programa ili projekata te u svoj rad uključuje volonterke i volontere. Zbog angažmana u širenju dobrih praksi u pružanju obrazovnih i socijalnih usluga, već niz godina strateški partneri Ambidekster kluba su uz udruge i Hrvatski zavod za socijalni rad, odgojno-obrazovne i druge ustanove te jedinice lokalne samouprave. Ambidekster klub prepoznat je kao organizacija koja kontinuirano pridonosi prevenciji izdvajanja mlađih s poremećajima u ponašanju iz obiteljskog okruženja i djelotvornijoj provedbi izvaninstitucionalnih mjera i intervencija namijenjenih djeci, mladima i obitelji.

Vizija

Društvo angažiranih i solidarnih ljudi koji koriste svoje potencijale za dobrobit pojedinaca i zajednica.

Misija

Graditi solidarno, uključivo i pravedno društvo koje omogućuje razvoj potencijala i kvalitetan život ljudi i zajednica u riziku od socijalne isključenosti.

1.1. Područja djelovanja

Aktivnosti Ambidekster kluba doprinose socijalnom uključivanju i podizanju kvalitete života pojedinaca i skupina, posebice skupinama djece i mladih izloženih riziku od socijalnog isključivanja, kao što su mladi s teškoćama u učenju i problemima u ponašanju, osobe u sukobu sa zakonom, osobe kojima je potrebna podrška zbog iskustva nasilja i isključivanja te druge ranjive skupine djece, mladih i odraslih.

Projekti/programi pretežito su usmjereni na tri glavne skupine korisnika:

- preventivni rad s djecom i mladima na unapređenju zdravlja i razvoju njihovih kompetencija
- tretmanski rad s djecom i mladima s problemima u ponašanju te podrška djeci i mladima s manje mogućnosti u socijalnom uključivanju
- aktivnosti unapređenja roditeljskih kompetencija i izgradnje kvalitetnijih obiteljskih odnosa

Istaknuta djelovanja Ambidekster kluba:

- Rad s mladima, osobito mladim studentima i studenticama te drugim volonterkama i volonterima na jačanju njihovih osobnih i socijalnih te građanskih kompetencija
- Razvoj i provedba neformalnih obrazovnih programa u području osobnog i socijalnog razvoja, brige o fizičkom i mentalnom zdravlju te građanskog odgoja i obrazovanja
- Rad s djecom i mladima iz ranjivih skupina u riziku od socijalne isključenosti na zdravom razvoju, razvoju kompetencija i potencijala i to osobito rad s mladima s teškoćama u učenju, mladim Romkinjama i Romima, mladima koji su proživjeli nasilje kao i s mladima s problemima u ponašanju
- Podrška mladima s problemima u ponašanju u boljem socijalnom uključivanju i funkcioniranju
Provedba mjere individualnog i grupnog psihosocijalnog tretmana za maloljetne i mlađe punoljetne počinitelje kažnjivih ponašanja
- Podrška i savjetovanje roditelja
- Djelovanje mobilnih timova za podršku obiteljima u zajednici, osobito obiteljima u riziku koje žive u siromaštvu i onima koje se susreću s preprekama u socijalnom uključivanju
- Razvoj Evidence based projekata/programa: Rezultati vanjskih evaluacija ukazuju na visoku uspješnost u implementaciji inovativnih projekata/programa uz korištenje suvremenih koncepta i metoda rada

Djelovanje savjetovališta SPIRIT u zagrebačkoj Dubravi

Ambidekster klub je osnovao i vodi Savjetovalište za djecu, mlađe i obitelj „SPIRIT“ u zagrebačkoj Dubravi kroz koje provodi sveobuhvatne preventivne i tretmanske programe temeljene na procjeni potreba i rizika u lokalnim zajednicama, a slijedom znanstvenih istraživanja koje provodi u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom te slijedom outreach istraživanja koje su provele volonterke i volonteri Ambidekster kluba.

1.1. Područja djelovanja

Mladima i njihovim obiteljima pruža se sveobuhvatna psihosocijalna podrška u partnerstvu s centrima za socijalnu skrb, odgojno-obrazovnim i drugim ustanovama te drugim organizacijama civilnog društva. Sveobuhvatni način provođenja usluge uključuje kreiranje individualiziranog programa rada s korisnicima te dizajniranje usluge/psihosocijalnog tretmana prema potrebama svakog korisnika (psihosocijalna podrška kroz individualno savjetovanje te grupni rad i obrazovne programe).

Podrška obiteljima kroz djelovanje mobilnih timova u zajednici

Aktivnosti podrške u obiteljskom okruženju Ambidekster klub je osmislio kroz projekt „Zajedno možemo više-pojedinac u fokusu“ financiranog u 2015./2016. godini iz Europskog socijalnog fonda i Vlade RH. Program se provodio u partnerstvu s Centrom za socijalnu skrb Zagreb. Osniva se na suvremenom, sistemskom pristupu koji je znanstveno potvrđen kao učinkoviti pristup u stručnom radu s djecom i mladima s problemima u ponašanju te njihovim obiteljima. U središtu su sami korisnici i odnos suradnje s „pomagačima“ uz uvažavanje i uključivanje socijalnog konteksta - cjelovitog sustava pomoći i mreže suradnje u lokalnoj zajednici. Metode, tehnike i alati za stručni rad s obiteljima odabранe su tako da omogućavaju velike učinke u kratkom vremenskom razdoblju. Pomno odabранe i novo-kreirane tehnike i alati prilagođene su specifičnim potrebama djece, roditelja i obitelji u cijelini. Od 2019. godine mobilni tim Ambidekster kluba najviše je posvećen pružanju cjelovite podrške (psihosocijalne i humanitarne) romskim obiteljima na području zagrebačke Peščenice i Dubrave. Mobilni tim djeluje na način da posjećuje obitelji u njihovim domovima kod kojih postoji takva potreba te uz rad s roditeljima, radi i s djecom u njihovom domu ili školi.

Verificirani obrazovni programi od strane Agencije za obrazovanje s preporukom Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta za njihovo provođenje u školama:

- „**Najjači stav**“ (2016)- projekt usmjeren selektivnoj i indiciranoj prevenciji ovisnosti u mladim
- „**KIM**“ (2014/2015)- kultura izgradnje mira i promicanje nenasilnog ponašanja u mladim
- „**Moj zdravi stil**“ (2013)- radnice zdravstvenog i građanskog odgoja za srednjoškolce
- „**Zaštita mladih od socijalnopatoloških pojava**“ (2012)- radionice zdravstvenog i građanskog odgoja za srednjoškolce.

Ambidekster klub kontinuirano evaluira i unapređuje projekte i programe koje provodi te je prema rezultatima evaluacija prepoznatljiv po zadovoljstvu korisnika - djece, mladih i obitelji.

1.2. Istaknuti uspjesi Ambidekster kluba u 2024. godini

U Savjetovalište za djecu, mlađe i obitelj „SPIRIT“ u Dubravi uključeno je preko 60 djece i mlađih te 100 njihovih roditelja i drugih članova obitelji u proces savjetovanja.

Pružanje inovativnih socijalnih usluga: Mobilni timovi "Pomagači u obitelji" pružaju psihosocijalnu podršku u domovima 38 obitelji na području Peščenice u partnerstvu s Hrvatskim zavodom za socijalni rad PU Peščenica i osnovnim školama s područja Peščenice.

Preko 1800 djece i mlađih u dobi od 12 do 30 godina je uključeno u neformalne obrazovne projekte te su razvijene njihove emocionalne i socijalne kompetencije, pospješeno je njihovo svakodnevno funkcioniranje, a njihovi roditelji su unaprijedili svoje roditeljske kompetencije.

U aktivnosti smo uključili preko 2500 izravnih korisnika, od kojih je najveći broj djece i mlađih u dobi mlađih od 12. do 30. godina te njihovih roditelja.

1.2. Istaknuti uspjesi Ambidekster kluba u 2024. godini

U aktivnosti Ambidekster kluba uključeno je 41 volontera koji su volontirali 501 sati.

Zaposlen je multidisciplinarni tim od 6 stručnjaka, od toga tri psihologa, jedna socijalna pedagoginja i dvije socijalne radnice.

Surađujemo s preko 40 institucija, uglavnom školama i fakultetima, Hrvatskim zavodom za socijalni rad te s organizacijama civilnog društva te u 9 suradničkih mreža.

1.3. Ostvarene suradnje u 2024. godini

Ambidekster klub je posebno usmjeren na suradnju s drugim organizacijama civilnog društva, odgojno-obrazovnim i kulturnim ustanovama te ustanovama u području socijalne skrbi. Sukladno strateškom planu i ciljevima Udruge, njegujemo partnerstva, sektorske i međusektorske suradnje s brojnim ustanovama i organizacijama iz Hrvatske i Europske Unije.

Ambidekster klub je surađuje s drugim organizacijama u okviru formalnih ili neformalnih suradnji od kojih bismo posebno istaknuli mreže i inicijative u nastavku:

- **Mreža mladih Hrvatske** (Mreža mladih Hrvatske <https://www.mmh.hr/>)
- **GOOD inicijativa** za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav (<http://goo.hr/good-inicijativa/> <http://goo.hr/>)
- **Mreža za aktivaciju mladih** (<https://zamisli.hr/index.php/mreza-za-aktivaciju-mladih>)
- **Mreža za cjeloživotno učenje** (<https://www.obrazovanjezasve.hr/>)
- **Mreža udruga za zaštitu prava djece** (<https://udruga.hrabritelefon.hr/projekti/mreza-udruga-za-djecu/>)
- **Mreža psihosocijalnih savjetovališta za korisnike u riziku** (<https://dpp.hr/mreza-psihosocijalnih-savjetovalista-doprinijela-osiguravanju-kvalitete-socijalnih-usluga/>)
- **REYN Mreža** podrške romskoj djeci u obrazovanju (<https://reyn-hrvatska.net/>)
- **RAN** - Radicalisation Awareness Network (https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran_en)
- **Mreža udruga za djecu** (<https://djeca-prva.hr/mreza-udruga-za-djecu/>)

U provođenje projekata i programa aktivno su uključeni i dionici u lokalnim zajednicama, a posebno djelatnici osnovnih i srednjih škola, centara za socijalnu skrb, policijskih uprava, kulturnih centara, knjižnica te ostalih udruga mladih i za mlade. Prostorno, rad Ambidekster kluba odvija se prvenstveno u istočnom dijelu grada Zagreba na području Dubrave, Sesveta, Peščenice - Žitnjaka te istočnim dijelovima Zagrebačke županije, dok se pojedini projekti provode i u drugim dijelovima Hrvatske, osobito u Splitsko – dalmatinskoj županiji (OŠ i SŠ na otoku Brač) i Primorsko-goranskoj županiji (Izvor Selce - Centar za pružanje usluga u zajednici).

Posebno nam je važna suradnja s ustanovama za obrazovanje psihoterapeuta i visoko-obrazovnim ustanovama te uključivanje znanstvenika i studenata u naše aktivnosti. Uz kontinuiranu višegodišnju suradnju s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, suradnje su ostvarene i sa Studijskim centrom socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu te drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu pa i sa Sveučilištima u Rijeci i Osijeku kao i s različitim znanstvenicima s drugih visoko obrazovnih ustanova.

2. Programi i projekti u 2024. godini

2.1. Pregled ostvarenih finansijskih podrški u 2024. godini

Ambidekster klub je tijekom 2024. godine prijavio 12 projekata kao nositelj projektnih prijedloga od čega je dobivena finansijska podrška za svih 12 projekata.

Osim projekata i programa financiranih iz nacionalnih izvora i sredstava JLRS, dobili smo i 10 donacija (Podravka d.o.o, korporacija P&G, Crveni križ Sveti Ivan Zelina, Status M, donacije građana i drugi).

Donator	Naziv natječaja	Naziv projekta	Razdoblje provedbe	Odobreni iznos
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja iz Proračuna Grada Zagreba za 2023.	Društveno uključena romska zajednica na području zagrebačke Peščenice	01.03.2023. - 29.02.2024.	8.500,00 €
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje trogodišnjih programa udruga iz područja razvoja mreže socijalnih usluga usmjerenih prioritetnim korisničkim skupinama za razdoblje od 2023. do 2025. iz proračuna Grada Zagreba	Sunčana strana ulice (trogodišnji-1. Godina provedbe)	01.03.2023. - 29.02.2024.	13.650,00 €
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga iz područja prevencije neprihvratljivog ponašanja djece i mladeži iz Proračuna Grada Zagreba za 2023.	KIS - Kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja među mladima	01.06.2023. - 31.05.2024.	11.000,00 €

2.1. Pregled ostvarenih finansijskih podrški u 2024. godini

Donator	Naziv natječaja	Naziv projekta	Razdoblje provedbe	Odobreni iznos
Ministarstvo rada, mirvinskog sustava, obitelji i socijalne politike	Poziv za prijavu trogodišnjih programa organizacija civilnog društva pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025.	Sunčana strana ulice (trogodišnji – 1. Godina provedbe)	01.06.2023. - 31.05.2024.	25.000,00 €
Središnji državni ured za demografiju i mlade	Poziv za prijavu projekata udruga usmjerenih podršci roditeljstvu za 2023. godinu	Moj tata i ja	01.09.2023. - 31.08.2024.	13.259,00 €
Ministarstvo zdravstva (psihosocijala)	Natječaj za prijavu trogodišnjih programa udruga iz područja zdravstva za finansijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna na pozicijama Ministarstva zdravstva u 2022. godini	Umreženi za zdravlje i otpornost (trogodišnji – 2. Godina provedbe)	03.11.2023. - 02.11.2024.	13.537,73 €
Ministarstvo zdravstva (ovisnosti)	Natječaj za prijavu trogodišnjih programa udruga u području prevencije ovisnosti, suzbijanja zloupotrebe droga i smanjenja šteta za dodjelu finansijskih sredstava iz dijela Prihoda od igara na sreću u Republici Hrvatskoj za 2022. Godinu	Moj zdravi stil (trogodišnji – 2. Godina provedbe)	04.11.2023. - 03.11.2024.	33.047,98 €
Ministarstvo zdravstva (ovisnosti)	Drugi natječaj za prijavu programa udruga u području prevencije ovisnosti, suzbijanja zloupotrebe droga i smanjenja šteta za dodjelu finansijskih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću u Republici Hrvatskoj za 2023. godinu	Najjači stav (dvogodišnji – 1. Godina provedbe)	15.11.2023. - 14.11.2024.	30.000,00 €
Središnji državni ured za demografiju i mlade	Poziv za prijavu projekata usmjerenih mladima za finansijsku potporu iz raspoloživih sredstava dijela prihoda od igara na sreću i Državnog proračuna za 2023.	KIS - Kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja među mladima	01.01.2024. – 31.12.2024.	20.000,00€

2.1. Pregled ostvarenih finansijskih podrški u 2024. godini

Donator	Naziv natječaja	Naziv projekta	Razdoblje provedbe	Odobreni iznos
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga iz područja prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži iz Proračuna Grada Zagreba za 2024.	KIS - Kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja među mladima	01.06.2024. - 31.05.2025.	7.840,00 €
Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike/Grad Zagreb	Poziv za prijavu trogodišnjih programa organizacija civilnog društva pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025.	Sunčana strana ulice (trogodišnji – 2. Godina provedbe)	01.06.2024. - 31.05.2025.	32.500,00 €
Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	Poziv za prijavu dvogodišnjih programa usmjerenih smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina za 2023. i 2024. godinu	Društveno uključena romska zajednica (dvogodišnji – 1. Godina provedbe)	01.03.2024. – 28.02.2025.	25.000,00 €
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje trogodišnjih programa udruga iz područja razvoja mreže socijalnih usluga usmjerenih prioritetnim korisničkim skupinama za razdoblje od 2023. do 2025. iz proračuna Grada Zagreba	Sunčana strana ulice (trogodišnji – 2. Godina provedbe)	01.03.2024. – 28.02.2025.	13.650,00 €
Grad Zagreb	Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja iz Proračuna Grada Zagreba za 2024.	Društveno uključena romska zajednica	01.03.2024. – 28.02.2025.	9.346,00€

2.1. Pregled ostvarenih finansijskih podrški u 2024. godini

Donator	Naziv natječaja	Naziv projekta	Razdoblje provebe	Odobreni iznos
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih	Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2024./2025.	Kreativne inicijative – za školu otvorenu zajednici	01.09.2024. – 31.08.2025.	17.019,25€
Ministarstvo zdravstva (psihosocijala)	Natječaj za prijavu trogodišnjih programa udruga iz područja zdravstva za finansijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna na pozicijama Ministarstva zdravstva u 2022. godini	Umreženi za zdravlje i otpornost (trogodišnji – 3. god. provedbe)	03.11.2024. - 02.11.2025.	13.537,73 €
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	Natječaj za prijavu za ostvarivanje institucionalne podrške Nacionalne zaklade u 2023. godini - „IP_23_1 DEM“	Institucionalna podrška	01.01.2024. – 31.12.2024.	21.774,00 €
Ministarstvo zdravstva (ovisnosti)	Natječaj za prijavu trogodišnjih programa udruga u području prevencije ovisnosti, suzbijanja zloupotrebe droga i smanjenja šteta za dodjelu finansijskih sredstava iz dijela Prihoda od igara na sreću u Republici Hrvatskoj za 2022. Godinu	Moj zdravi stil (trogodišnji – 3. Godina provedbe)	04.11.2024. - 03.11.2025.	33.047,98 €
Ministarstvo zdravstva (ovisnosti)	Drugi natječaj za prijavu programa udruga u području prevencije ovisnosti, suzbijanja zloupotrebe droga i smanjenja šteta za dodjelu finansijskih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću u Republici Hrvatskoj za 2023. godinu	Najjači stav (dvogodišnji – 2. Godina provedbe)	15.11.2024. - 14.11.2025.	30.000,00 €
Podravka d.d.	Natječaj za dodjelu donacija 2024. godine	“Moj zdravi stil”	04.11.2024. - 03.11.2025.	2.000,00€

2.2. Tretmanski i preventivni rad s mladima

Program „Sunčana strana ulice“ - program za jačanje otpornosti i društveno uključivanje djece i mlađih s problemima u ponašanju

Program "Sunčana strana ulice" usmjeren je pružanju inovativnih, alternativnih usluga psihosocijalne podrške za djecu, mlade i obitelji, kao i razvoju usluga za ciljne skupine na području na kojima nisu razvijene. Također, usmjeren je jačanju otpornosti i društvenom uključivanju djece i mlađih s problemima u ponašanju. Program se oslanja na sistemski pristup u planiranju i provođenju intervencija i aktivnosti prevencije i tretmana mlađih s poremećajima u ponašanju s ciljem usavršavanja suvremenog, nestigmatizirajućeg socijalnopedagoškog tretmana u otvorenoj, lokalnoj zajednici koji temeljem kružne epistemiologije potiče i pospješuje ekologiju odnosa i cjelokupnost tretmanskog sustava. Provođenjem programa "Sunčana strane ulice" omogućava se u većoj mjeri oživljavanje usluga socijalnopedagoškog i savjetodavnog tretmana, koji provodi vrlo mali broj pružatelja usluga i najčešće u malom obimu. Provedba programa je tijekom 2024. godine financirana sredstvima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, a sufinancirana sredstvima Grada Zagreba pri čemu je kroz 2023. godinu ugovorena trogodišnja potpora donatora programu.

Opći cilj programa je doprinos u prevenciji izdvajanja djece i mlađih s problemima u ponašanju iz obiteljskog okruženja i lokalne zajednice i djelotvornijoj provedbi odgojnih mjera za maloljetne počinitelje kaznenih djela provođenjem dopunskih i alternativnih, inovativnih usluga u lokalnoj zajednici, te širenje socijalnih usluga za korisničku skupinu u područja/mesta u kojima usluge nedostaju.

Specifični cilj 1.

- pospješiti otpornost i socijalnu uključenosti djece i mlađih s problemima u ponašanju
- omogućiti dostupnost dopunskih i alternativnih socijalnih usluga za djecu i mlade s problemima u ponašanju

Specifični cilj 2.

- roditelje/skrbnike djece i mlađih s problemima u ponašanju potaknuti na podržavanje novonastalih obrazaca ponašanja u djece i mlađih

Specifični cilj 3.

- pridonijeti prevenciji problema u ponašanju djece i mladih provođenjem socijalnopedagoških radionica usmjerenih zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih
- ojačati djecu i mlađe u riziku i rizičnim okolnostima odrastanja za razvoj problema u ponašanju povećanjem njihovih socijalno-emocionalnih kompetencija
- unaprijediti psihosocijalno funkcioniranje djece i mladih

Specifični cilj 4.

- povećati angažman i aktivizam mladih putem njihova informiranja i djelovanja u području prevencije problema u ponašanju i humanitarnog djelovanja u zajednici;
- doprinijeti uključivanju djece i mladih s problemima u ponašanju koji su izvan dosega sustava socijalne skrbi u programe kojima se pruža psihosocijalna podrška i tretman

Specifični cilj 5.

- pridonijeti cjeloživotnom obrazovanju volontera i izvoditelja programa putem stjecanja znanja volontera o učinkovitim pristupima djeci i mladima s poremećajima u ponašanju, te osnaživanjem volontera/izvoditelja programa za suočavanje sa stresnim i zahtjevnim situacijama u radu s korisnicima

U nastavku su ukratko sumirani planirani i ostvareni rezultati ostvareni u 2024. godini

CILJ 1. Pospješiti otpornost i socijalnu uključenosti djece i mladih s problemima u ponašanju te omogućiti dostupnost dopunskih i alternativnih socijalnih usluga za djecu i mlađe s problemima u ponašanju

Planirano

Ostvareno

- Individualni programi postupanja izrađeni su za minimalno **50 djece i mladih s PUP-om**
- Psihosocijalna podrška pružena je minimalno **50 djece i mladih s PUP-om**
- Kroz psihosocijalnu podršku 80% djece i mladih postiglo je željene promjene u odnosu na individualno postavljene ciljeve

- Izrađeni su individualni programi postupanja za ukupno **76 djece/mladih osoba**
- Ukupno **N=76 djece i mladih s problemima u ponašanju** dobilo psihosocijalnu podršku sukladno svojim potrebama
- S korisnicima postavljeno je ukupno 246 ciljeva tretmana. Na ukupno 207 ciljeva tretmana primjećen je značajan ili djelomičan pomak što je, uzmemu li u obzir zahtjevnost korisnika i njihove individualne potrebe, velik uspjeh.

CILJ 2. Roditelje/skrbnike djece i mladih s problemima u ponašanju potaknuti na podržavanje novonastalih obrazaca ponašanja u djece i mladih

Planirano

- uključeno je minimalno **50 roditelja/skrbnika** u praćenje promjena u funkciranju djeteta
- minimalno je **30 roditelja** sudjelovalo u evaluaciji intervencija
- roditelji procjenjuju dobrobit za djecu i mlađe od provedenih intervencija, procjenjuju da su njihova djeca postigla željene pomake u odnosu na željena poboljšanja, procjenjuju da su podržali svoje dijete u zapaženim promjenama, te izražavaju zadovoljstvo svojim i sudjelovanjem svoje djece u programima savjetovališta

Ostvareno

- Ukupno je **N=60 roditelja** sudjelovalo u praćenju promjena u funkciranju djeteta, od čega je njih ukupno
- **N=50 roditelja** sudjelovalo je u evaluaciji intervencija i procjeni njihove uspješnosti
- Roditelji u velikoj mjeri procjenjuju korist od sudjelovanja djeteta u programu, gotovo svi uočavaju pozitivne promjene kod djeteta, zadovoljni su stručnošću tima Ambidekster kluba te komunikacijom s njima, a uključivanje u ovaj program svakako bi preporučili drugoj djeci/mladima i obiteljima

CILJ 3. Pridonijeti prevenciji problema u ponašanju djece i mladih provođenjem socijalnopedagoških radionica usmjerenih zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih

Planirano

- Kreirani su programi radionica sukladno potrebama pojedine skupine djece i mladih
- Provedene su radionice sa **70 djece i mladih u Zagrebu, Gospicu i na otoku Braču**

Ostvareno

- Kreirana su i provođena 2 programa: jedan preventivni program te jedan program usmjeren na unaprjeđenje STEM i vještina robotike
- U dvije lokalne zajednice, u programima je sudjelovalo **67 učenika**. Rezultati provedene evaluacije pokazuju da su učenicima teme bile vrijedne i zanimljive te bi u velikoj mjeri programe preporučili i svojim vršnjacima.

CILJ 4. Povećati angažman i aktivizam mladih putem njihova informiranja i djelovanja u području prevencije problema u ponašanju i humanitarnog djelovanja u zajednici

Planirano

- Mladi su informirani i educirani za provedbu aktivnosti koje su mladi odabrali za djelovanje u dvije lokalne zajednice
- Provedene su aktivnosti vršnjačkog angažmana i aktivizma mladih (najmanje 2)
- Promovirani su program i rezultati u pružanju socijalnih usluga te učinci u provođenju aktivnosti i intervencija

Ostvareno

- Aktivisti/volonteri prošli su temeljne edukacije kroz koje su se pripremali za rad s rizičnim skupinama djece i mladih te za organiziranje akcija u lokalnoj zajednici
- Studenti su predstavljali svoje projekte usmjereni mladima na temu mentalnog zdravlja mladih – te su potaknuli mlade na aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici, izradili su plan za korištenje javnih prostora od strane grada koje bi koristili kao prostor centra za mlade, skupina usmjereni na mlade u riziku od poremećaja u ponašanju izradila je edukativni video i letak za roditelje
- Ukupno je kroz četiri medijske objave i gostovanja promovirana ova godina provedbe programa Sunčana strana ulice

CILJ 5. Pridonijeti cjeloživotnom obrazovanju djelatnika u socijalnoj skrbi – pružatelja socijalnih usluga i volontera

Planirano

- Okupljeni su volonteri na volonterskoj poziciji Suradnik u Savjetovalištu za mlade za pružanje podrške djeci i mladima (**8-10 volontera s područja Grada Zagreba**)
- Volonteri su uključeni u direktni rad s korisnicima na volonterskoj poziciji „Suradnik u savjetovalištu za mlade“
- Održani mentorski i supervizijski te konzultativni sastanci na području Zagreba

Ostvareno

- Okupljeno je **10 volontera** koji su direktno radili s korisnicima, djecom i mladima te njihovim obiteljima na području Grada Zagreba te još **3 volontera** u Ličko-senjskoj županiji
- Volonteri su uključeni u direktni rad s korisnicima
- Održano je 8 supervizijskih susreta (za izvoditelje i volontere) te 3 mentorska sastanka za izvoditelje, a 5 za volontere

Prikazani rezultati govore u prilog ostvarenosti ciljeva u ovoj godini provođenja programa. Postignuti su svi postavljeni ciljevi.

Program „Moj zdravi stil“ - promicanje zdravlja i prevencija ovisnosti

Tijekom 2024. godine provodila se druga godina trogodišnjeg programa „Moj zdravi stil“ financiranog od strane Ministarstva zdravstva te je u studenom 2024. započela treće godina provedbe projekta. Preventivni program „Moj zdravi stil“ usmjeren je na univerzalnu i selektivnu prevenciju ovisnosti i rizičnih ponašanja te je ponajprije namijenjen populaciji djece i mlađih i njihovim roditeljima, uz sudjelovanje nastavnika i stručnjaka iz lokalne zajednice, kao i educiranih volontera. Dva su ključna principa od kojih program polazi: sveobuhvatnost u planiranju i izvođenju intervencija i aktivnosti te visoka razina participacije korisnika, pri čemu su korisnici aktivni sudionici cjelokupnog životnog ciklusa programa, od procjene stanja u lokalnoj zajednici, preko planiranja, kreiranja i izvođenja aktivnosti, do evaluacije aktivnosti i intervencija. Program „Moj zdravi stil“ nastao je u zajednici i za zajednicu, a temelji se na sistemskom intervencijskom modelu koji preko kružne komunikacije između umreženih dionika u društvenoj zajednici potiče učinkovitost preventivnog sustava. Oslanja se na koncept rizičnih i zaštitnih čimbenika te koncept rizika i otpornosti u okviru ekološke multisustavne perspektive.

Specifični ciljevi programa su:

Cilj 1: pridonijeti razvoju zdravih stilova života u populaciji djece i mlađih te pospješiti otpornost djece i mlađih u rizičnim okolnostima odrastanja i rizičnim okruženjima te prevenirati intenziviranje i razvoj rizičnih ponašanja u mlađih

Cilj 2: pridonijeti informiranosti roditelja o zdravim stilovima života u djece i mlađih te informiranosti o rizičima i sprječavanju ovisnosti u djece i mlađih

Cilj 3: pridonijeti razvoju zdravih društvenih zajednica i održivosti projekata prevencije ovisnosti u djece i mladim

Rezultati:

Rezultati evaluacije pokazuju da je 242 učenika (od planiranih 200) iz 8 razreda sudjelovalo u socijalnopedagoškim radionicama, pri čemu je provedeno 113 sati direktnog rada s učenicima. Učenici iskazuju visoko zadovoljstvo programom - procjenjuju dobit i korist od programa u smislu unapređenja znanja i vještina u području socijalnoemocionalnog funkcioniranja. Također, 177 učenika je sudjelovalo u iskustvenim poligonskim radionicama, a 39 u dramskim. Isto tako, izrađena su 3 video uratka na temu prevencije ovisnosti koje je vidjelo 300 učenika. Možemo zaključiti kako je sve navedeno pridonijelo razvoju zdravih stilova života u populaciji djece i mladih te pospješilo otpornost djece i mladih u rizičnim okolnostima odrastanja i rizičnim okruženjima čime se prevenira intenziviranje i razvoj rizičnih ponašanja u mladih te kako je prvi cilj ovog programa u potpunosti ostvaren.

Kako bi se ostvarili željeni rezultati drugog cilja, ukupno je odraćeno 39 sati savjetovanja i informiranja 47 mladih i roditelja u 45 različitih termina. Iz toga je jasno da je povećana informiranosti roditelja o zdravim stilovima života u djece i mladih te je povećana informiranost o rizicima i sprječavanju ovisnosti u djece i mladih te možemo zaključiti kako je i drugi cilj ovog programa u potpunosti ostvaren.

Kako bi se ostvarili željeni rezultati trećeg cilja, provedeno je 5 aktivnosti u dvije županije. Planirani pokazatelji provedbe i učinka su ostvareni: Održane su 2 edukacije volontera za rad na programu, volonteri su iskazali visoku razinu zadovoljstva procesom volontiranja u sklopu projekta, nastavnici, roditelji te učenici 5 škola informirani su o provedbi projekta i mogućnosti uključivanja u program, održana su 4 mentorska sastanka, sastavljen je 7 objava za medije te su objavljene na društvenim mrežama, odraćena su 2 medijska nastupa, održano je 4 sastanka umreženih organizacija, a aktivnosti projekta su provedene i dokumentirane sukladno predloženom planu aktivnosti. Možemo zaključiti kako je i treći cilj ovog programa u potpunosti ostvaren.

Programske aktivnosti programa „Moj zdravi stil“ 2022-2024 provode se uz finansijsku potporu Ministarstva zdravstva. Sadržaj dokumenta u isključivoj je odgovornosti udruge i ni pod kojim uvjetima ne može se smatrati kao odraz stajališta Ministarstva zdravstva.

Program „Umreženi za zdravlje i otpornost“ - unaprjeđenje psihičkog i fizičkog zdravlja

Dvogodišnji program "Umreženi za zdravlje i otpornost" provodi se od 2022. do 2024. uz finansijsku podršku Ministarstva zdravstva. Program omogućuje psihosocijalnu podršku i unaprjeđenje zdravlja, fokusirajući se na djecu i mlade u riziku ili s zdravstvenim teškoćama. Temeljen na znanstvenim istraživanjima i strategijama, program uključuje savjetovanje, psihoterapiju i edukativne radionice u školama. Multidisciplinarni tim Ambidekster kluba vodi korisnike kroz svakodnevne životne izazove, potičući međusektorsku suradnju u Zagrebu i Primorsko-goranskoj županiji za prevenciju bolesti i unaprjeđenje dobrobiti ranjivih skupina.

Specifični ciljevi projekta su:

- 1.** Osnažiti djecu i mlade oboljele od kroničnih nezaraznih, rijetkih i zaraznih bolesti (bolesti srca i krvnih žila, dijabetes, spolno-prenosive bolesti, psihosomatske bolesti, MS, juvenilni artritis i drugo) te djecu i mlade u riziku i rizičnim okolnostima odrastanje, kao i njihove obitelji za rješavanje problema i kriza, nošenje sa bolešću/simptomima te uspješno svakodnevno funkciranje putem pružanja sveobuhvatne i integrirane socijalne usluge
- 2.** Pridonijeti općoj selektivnoj i indiciranoj prevenciji kroničnih nezaraznih, rijetkih i zaraznih bolesti putem preventivnih radionica za učenike po nazivom " Radionice za zdravlje i otpornost" provođenjem interaktivnih poligonskih radionica za djecu i mlade na otvorenom prostoru te telefonskim i savjetovanjem on-line savjetovanjem
- 3.** Povećati stručne kapacitete zaposlenika savjetovališta, suradnika iz partnerskih i suradničkih institucija i volontera održavanja edukacija i redovne stručne supervizije
- 4.** Pridonijeti u podizanju znanja i svijesti u unaprjeđenju psihičkog i fizičkog zdravlja stanovništva RH putem medijske kampanje „Umreženi za zdravlje i otpornost“

Rezultati:

Tijekom druge godine provedbe ukupno je 30 mladih (od planiranih 28) uključeno u individualno savjetovanje. Ostvareno je ukupno 230 sati savjetovanja (od planiranih 150). Dakle, moguće je zaključiti kako je savjetovanjem obuhvaćen veći broj mladih nego je to planirano te je uloženo 80 sati više nego je planirano.

Ukupno je 4 obitelji sudjelovalo u obiteljskom savjetovanju odnosno 8 roditelja i 21 dijete (od planiranih 14) te je uloženo ukupno 72 sati rada (od planiranih 65). Kako je i planirano 4 obitelji su uključene u proces savjetovanja te je broj korisnika i uložen broj sati i veći od očekivanog. S obzirom na sve navedeno možemo zaključiti da je prvi cilj ostvaren.

Održane su preventivne radionice za učenike po nazivom "Radionice za zdravlje i otpornost"- sudjelovala su 184 učenika (od planiranih 150), 3 škole, 8 razreda, iz škola: Osnovna škola Luka Sesvete , Osnovna škole Mate Lovraka i OŠ Čučerje u Zagrebu. Korisnici radionice smatraju korisnima – unaprijedili su svoje znanje i vještine u brizi za fizičko i mentalno zdravlje.

Također, telefonsko i online savjetovanje koristilo je 30 djece i mladih stoga s obzirom na navedeno možemo reći da je ostvaren i drugi cilj.

Projekt "Najjači stav" - sprječavanje ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja

Dvogodišnji program 23-24 - prva godina provedbe

Projekt „Najjači stav“ usmjeren je sprječavanju razvoja ovisnosti i drugih rizičnih ponašanja u mladim. Intervencije su razvijene uz participaciju korisnika u dvije županije, a društvena inovativnost projekta utemeljena je na rezultatima pilot-projekta te rezultatima provedenih istraživanja potreba i rizika u lokalnim zajednicama.

Opći cilj projekta je: pridonijeti suzbijanju i sprječavanju pojave ovisnosti među mladima te rizično ponašanje djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, kao i drugih s ovisnostima povezanih poremećaja u ponašanju u mladim, provođenjem i korištenjem rezultata inovativnog projekta usmjerenog univerzalnoj, selektivnoj i indiciranoj prevenciji ovisnosti u adolescenata.

Specifični ciljevi projekta su opisani u nastavku, a odnose se na same korisnike, ali i na lokalnu zajednicu.

U odnosu na dobrobiti za korisnike:

- (1)** pridonijeti otpornosti i odabiru zdravog životnog stila u mladim u riziku od razvoja ovisnosti i ovisničkog životnog stila;
- (2)** pridonijeti ranom otkrivanju konzumenata te drugih ovisničkih ponašanja u adolescenata, omogućiti dostupnost stručne pomoći i potpore mladima i obiteljima koji se susreću s problemom ovisnosti;
- (3)** pospješiti razvoj roditeljskih i pomažućih kompetencija sudjelovanjem u procesu tretmana, pružanjem podrške u ostvarivanju ishoda i ciljeva tretmana njihove djece;
- (4)** osnažiti suradničke kompetencije volontera za pružanje psihosocijalne podrške;
- (5)** doprinijeti stručnom usavršavanju pružatelja usluga/provoditelja aktivnosti i intervencija.

Na razini lokalne zajednice:

- (1)** pridonijeti strateškom cilju uvođenja izvaninstitucionalnih intervencija/usluga za rizičnu i visokorizičnu populaciju adolescenata razvojem inovativnog programa univerzalne, indicirane i selektivne prevencije ovisnosti u mladim;
- (2)** pridonijeti aktivnom uključivanju svih dionika preventivnih programa u suzbijanje pojave ovisnosti u djece i mladih, posebice u povezivanju škola, zdravstvenih ustanova i centara za socijalnu skrb u ranom otkrivanju ovisnosti u adolescenta i pružanju pravovremene podrške;
- (3)** omogućiti učenje i razmjenu iskustava pružatelja socijalnih usluga i volontera u sustavu pružanja psihosocijalne podrške korisnicima;
- (4)** pridonijeti informiranosti javnosti o potrebi življjenja zdravih stilova života te o potrebi ulaganja u preventivne programe;
- (5)** pridonijeti promociji volontersetva i doprinosa «mladih za mlade» u području prevencije ovisničkih stilova života u mladim.

Korisnici projekta su mladi s rizičnim oblicima ponašanja, mladi s poremećajima u ponašanju, djeca iz obitelji u sustavu socijalne skrbi koji su u riziku od razvoja ovisnosti/ovisničkog životnog stila vezano uz različita sredstva i oblike ovisnosti (legalne i ilegalne supstance, kockanje i klađenje, ovisnost o novim tehnologijama). Program je namijenjen adolescentima, budući da su adolescenti dobna skupina koja je najviše prijemuljiva za razvoj ovisnosti o psihoaktivnim supstancama i u toj se dobi najčešće započinje s eksperimentiranjem. Uz mlađe, u projekt su uključeni i njihovi roditelji te stručnjaci koji rade s mladima te volonteri pomagači koji doprinose uspješnoj provedbi kao i šira javnost koja je uključena u javne aktivnosti.

Program „Najjači stav“ uspješno je ostvario svoje ciljeve kroz sustavan i znanstveno utemeljen pristup. Provedena je analiza potreba korisnika, uspostavljena suradnja s ključnim dionicima u više lokalnih zajednica te su identificirani mlađi, roditelji i obitelji u riziku, kojima su pružene prilagođene intervencije. Volonteri su aktivno sudjelovali u provedbi uz osigurano mentorstvo, dok su stručnjaci dobili dodatnu edukaciju radi povećanja kvalitete pruženih usluga.

Program se ističe inkluzivnošću, prilagođavajući intervencije potrebama mlađih i njihovih obitelji. Provedba se temelji na učinkovitim i znanstveno utemeljenim pristupima, uz uvažavanje preporuka iz prethodnih evaluacija, što je doprinijelo većem fokusu na suradnju s obiteljima, umrežavanje i širenje aktivnosti na više lokalnih zajednica. Program pruža kvalitetan odgovor na potrebe rizičnih skupina i popunjava praznine u sustavu podrške, uz preporuku daljnog širenja i implementacije.

Program je također omogućio bolje umrežavanje ključnih dionika, uključujući stručnjake, volontere i obitelji, čime je stvorena održiva platforma za kontinuiranu podršku korisnicima. Postignuti rezultati ne samo da ispunjavaju, već i premašuju postavljene ciljeve, što ukazuje na njegov potencijal za dugoročan pozitivan utjecaj na zajednice. Njegova prilagodljivost potrebama zajednice pokazala je da može učinkovito odgovoriti na specifične izazove, istovremeno potičući razvoj novih inicijativa u području prevencije i tretmana. Takav sveobuhvatan pristup čini „Najjači stav“ modelom koji se može replicirati i prilagoditi u drugim sredinama.

Projekt “Kreativne inicijative za školu otvorenu zajednici”

U studenom 2024. započeli smo s provedbom projekta “Kreativne inicijative za školu otvorenu zajednici”. Opći cilj projekta je razvoj i provedba novih inicijativa učenika, roditelja i nastavnika u stvaranju sigurnog i poticajnog okuženja u samoj školi te bolje povezivanje škole i društvene zajednice provedbom aktivnosti i akcija usmjerenih održivom razvoju, društvenoj uključenosti i inkviziji. S obzirom da je projekt započeo krajem 2024. nastavlja se provoditi tijekom 2025. godine.

Aktivnosti koje se provode kroz projekt su sljedeće:

1) Različite pripremne aktivnosti:

- online sastanak projektnog planiranja te sastanak uživo sa predstavnicima partnera i suradnika u Zagrebu, Petrinji i na otoku Braču
- predstavljanje projektnih aktivnosti građanima, partnerskim i suradničkim ustanovama i organizacijama

2) Središnje aktivnosti tj. intervencije:

- uključivanje i edukacija volontera studenata u projektne aktivnosti
- „Klimatski kolaž“ - moj doprinos i utjecaj na održivi razvoj ususret klimatskim promjenama“- jednodnevni treninzi za zainteresirane osnovnoškolce i studente mentore
- edukacija za učitelje i nastavnike „Otvorena škola - jačanje preventivnog sustava zajednice“
- „Zajednički doprinos održivoj i uključivoj društvenoj zajednici“- provedba radionica za učenike i roditelje (Zagreb, Petrinja, Brač)
- Planiranje društvenih akcija škola otvorenih zajednici
- Društvena akcija u prostorima Ambidekster kluba
- Društvene akcije škola otvorenih zajednici -Akcije učenika, roditelja, učitelja i nastavnika u lokalnim zajednicama

3) Aktivnosti praćenja projekta, koordinacije i administracije:

- prezentacija projektnih aktivnosti i diseminacija rezultata projekta
- koordinacija projektnih aktivnosti
- evaluacija uspješnosti provedbe projekta

Projekt “KIS - Kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja među mladima”

Opći cilj projekta „KIS – kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja među mladima“ je pridonijeti smanjenju različitih pojavnih oblika nasilja među mladima, a posebice nasilja na internetu i nasilja u mladenačkim vezama putem očuvanja mentalnog zdravlja i psihosocijalne dobrobiti mladih.

Kako bi pridonijeli smanjenju svih pojavnih oblika nasilja nad i među mladima, te učinkovito odgovorili na potrebe korisnika i društvene zajednice u cjelini, kreiran je sveobuhvatni projekt koji uključuje više razina djelovanja u lokalnim zajednicama:

1. ✓ preventivno djelovanje u općoj populaciji mladih, usavršavanjem i provođenjem programa
2. ✓ radionica koji će pod mentorstvom izvoditi „mladi za mlađe“
3. ✓ selektivnu prevenciju putem provođenja programa za posebice ranjive skupine mladih te za mlađe u riziku od društvenog isključivanja, uz doprinos studenta tri fakulteta putem društveno korisnog učenja
4. ✓ selektivnu i indiciranu prevenciju putem telefonskog i on-line savjetovališta „Klikni za sigurnost“
5. ✓ uključivanjem građana, informiranjem javnosti o rizicima i štetnosti nasilja i govora mržnje među mladima na internetu i nasilja u mladenačkim vezama, te o etici participacije i odgovornosti pojedinca i zajednice u zaštiti prava i integriteta mladih osoba putem medijske kampanje „Klikni za sigurnost“.

Specifični ciljevi su:

Cilj 1. Povećati kompetencije (znanja, vještine i stavove) mladih za nenasilje, odnosno za prepoznavanje elektroničkog nasilja i nasilja u mladenačkim vezama i primjерено za reagiranje u slučaju nasilja.

Cilj 2. Povećati socijalno emocionalne kompetencije i konstruktivno psihosocijalno funkcioniranje mladih obuhvaćenih stručnom intervencijom, osobito mladih s manje mogućnosti i mladih koji odrastaju u rizičnim okolnostima te se susreću s preprekama u socijalnom uključivanju kao što su mlađi s problemima u ponašanju, mlađi počinitelji kaznenih djela i prekršaja, mlađe Romkinje i Romi, mlađi s teškoćama u učenju, zdravstvenim i psihosocijalnim teškoćama te drugi mlađi u riziku od socijalne isključenosti.

Cilj 3. Pružiti uslugu telefonskog i on-line savjetovanja "Klikni za sigurnost" žrtvama i počiniteljima nasilja te njihovim roditeljima u cilju indicirane i selektivne prevencije nasilja među mladima na internetu i nasilja u mladenačkim vezama kako bi ova tražena i besplatna usluga bila dostupna na području RH za mlađe i njihove roditelje.

Specifični ciljevi su:

Cilj 4. Osnažiti i osposobiti mlade volontere – aktiviste za proaktivni doprinos u prevenciji nasilja među mladima, u očuvanju mentalnog zdravlja i psihosocijalne dobrobiti mlađih, te za aktivno djelovanje u društvenoj zajednici u području prevencije nasilja među mlađima. Odabранo je 10 volontera studenata i mlađih za edukaciju i angažman na projektu KIS.

Cilj 5. Povećati stručne kapacitete udruge za rad s mlađima, odnosno povećati stručna znanja i kompetencije zaposlenika, angažiranih suradnika i volontera-studenta predvedbom edukacije iz psihodrame koja će omogućiti korištenje dramskih tehniki i alata u direktnom radu s korisnicima, kao i izvođenje dramskih scena u javnosti kojima se pospješuje inovativnost i kvaliteta kampanje (16 sudionika).

Cilj 6. Povećati informiranost javnosti, a posebice mlađih uključujući mlađe s manje mogućnosti, o rizicima i štetnosti nasilja, elektroničkog nasilja i govora mržnje na internetu i nasilja u mlađenackim vezama, te povećati informiranost u javnosti o etici participacije i odgovornosti pojedinca i zajednice u zaštiti prava i integriteta mlađih osoba

Aktivnost	Očekivani rezultati	Ostvareno
<p>Okupljanje i odabir volontera - mladih aktivista, studenta i srednjoškolaca - mladih aktivista za promicanje kulture sigurnosti i nenasilja među mladima</p> <p>Provedba osnovne edukacije o volonterstvu, vođenje volontera tijekom procesa volontiranja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Odabrano 12-volontera-studenta i srednjoškolaca, mladih aktivista za edukaciju i angažman na projektu KIS Volonteri-aktivisti prošli su poludnevnu osnovnu edukaciju o volonterstvu i volontiranju u Ambidekster klubu te su uključeni u sustavno vođenje 	<p>✓ Poludnevnoj edukaciji volontera o volontiranju i volonterstvu prisustvovalo je 12 volontera, mladih osoba</p> <p>✓ Odabrano je ukupno 10 volontera – mladih aktivista, studenata društveno-humanističkog usmjerenja od kojih je veći broj aktivno sudjelovao u kasnjem dijelu provedbe projektnih aktivnosti.</p>
<p>Edukacija mladih volontera za aktivno djelovanje u školi i zajednici na volonterskom mjestu „Volonter-aktivist za promicanje kulture sigurnosti i nenasilja“</p>	<ul style="list-style-type: none"> 10 volontera – aktivista osposobljeno je za aktivno djelovanje u školi i zajednici te za sudjelovanje u kampanji „Klikni za sigurnost“ na volonterskom mjestu „Volonter-aktivist za promicanje kulture sigurnosti i nenasilja“ 	<p>✓ 10 volontera osposobljeno je za aktivno djelovanje u školi i zajednici te za sudjelovanje u kampanji „Klikni za sigurnost“ na volonterskom mjestu „Volonter-aktivist za promicanje kulture sigurnosti i nenasilja“, kroz sudjelovanje u dva poludnevna treninga (12 sati edukacije)</p>
<p>Kreiranje i izvođenje dramske edukacije za mlade aktiviste i izvoditelje projekta „KIS“</p>	<ul style="list-style-type: none"> Održana je edukacija u trajanju od 10sati i 12 sati mentorstva za primjenu stečenih znanja, tehnika i alata 8 do 12 zaposlenika-izvoditelja aktivnosti i stručnih intervencija te volontera educirano je i mentorirano za primjenu tehnika i alata psihodrame u oblikovanju dramskih scena te za primjenu dramskih tehnika i alata u izradi i provođenju programa radionica „KIS“ te za primjenu u drugim stručnim intervencijama Pripremljena je dramska scena za javno izvođenje na temu prevencije nasilja među mladima 	<p>✓ Održana je edukacija za stručnjake i studente volontere za provedbu programa KIS - kultura izgradnje sigurnosti i nenasilja. Na edukaciji je sudjelovalo 11 sudionika kroz 2 dana u ukupnom trajanju od 12 sati.</p> <p>✓ Rezultati evaluacije ukazuju na vrlo visoku razinu zadovoljstva sudionika edukacijom. Većina aspekata edukacije ocijenjena je izuzetno visokim prosječnim ocjenama, što sugerira kvalitetu i relevantnost sadržaja te profesionalnost predavača</p>

Aktivnost	Očekivani rezultati	Ostvareno
Kreiranje i izvođenje programa "KIS" - program radionica opće prevencije i program selektivne prevencije nasilja na internetu i nasilja u mladenačkim vezama Program radionica opće prevencije „KIS“ sastojat će se od 4 radionice	OPĆA PREVENCIJA <ul style="list-style-type: none"> 4 mlada aktivista sudjelovalo je u održavanju radionica opće prevencije u razrednim odjeljenjima partnerskih i suradničkih škola 	✓ 4 mlada aktivista sudjelovala su u održavanju radionica univerzalne prevencije u razrednim odjeljenjima partnerskih i suradničkih škola – 139 učenika (Zagreb i Brač)
Program selektivne prevencije „KIS“ 6-8 radionica grupnoga rada i individualnog stručnog rada (psihosocijalna podrška, savjetovanje).	SELEKTIVNA PREVENCIJA <ul style="list-style-type: none"> izvoditelji projekta održali su radionice – program grupnog tretmanskog rada od 6 susreta usmjeren na indiciranu prevenciju nasilja na internetu i nasilja u mladenačkim vezama „KIS“. tretmanskim programom grupnog rada obuhvaćeno je 22 mladih u riziku i rizičnim okolnostima odrastanja/ življjenja 	✓ Održane su radionice ✓ Evaluacija edukativnih radionica ukazuje na prosječne rezultate s prostora za poboljšanje u određenim područjima
Telefonsko i on-line savjetovanje "Klikni za sigurnost"	<ul style="list-style-type: none"> Minimalno 30 korisnika (mladih počinitelja nasilja i žrtvi nasilja i njihovih roditelja) koristilo uslugu telefonskog i on-line savjetovanja "Klikni za sigurnost" 	✓ Ostvareno je ukupno 45 korisnika savjetovališta. Korisnici su bili žrtve nasilja, počinitelji nasilnih ponašanja i njihovi roditelji. ✓ Većina korisnika je navela da je dobila korisne savjete koji su im pomogli u rješavanju izazovnih situacija
Informiranje i promidžba projekta	<ul style="list-style-type: none"> Emitiran je spot "Što se dogodi na internetu.." na radionicama i edukacijama za volontere - 10 emitiranja Objavljeno je 11 vijesti 	✓ Objavljeno je 11 vijesti putem različitih društvenih mreža ✓ Emitiran je spot -minimalno 10 emitiranja ✓ Provedena je medijska kampanja Klikni za sigurnost

2.3. Psihosocijalna podrška obiteljima u zajednici

„Moj tata i ja“

Opći cilj projekta Moj tata i ja koji se od 1. rujna 2022. godine provodi uz financijsku podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade je osnažiti očeve za njihovu veću uključenost u obiteljski život, odgoj djece i proaktivnu roditeljsku ulogu.

U aktivnosti projekta stoga su uključeni ne samo očevi, nego i cijela obitelj, partneri i suradnici iz sustava socijalne skrbi, lokalne samouprave kao i iz sustava odgoja i obrazovanja te umreženi dionici iz lokalnih zajednica koji će sudjelovati kao neizravni korisnici i promotori ciljeva i rezultata projekta. Stoga, ovaj sveobuhvatni projekt obuhvaća različite razine proaktivnog djelovanja samih korisnika, provoditelja projekta i dionika u lokalnim zajednicama na tri razine djelovanja: u okruženju obitelji, u sustavima odgoja i obrazovanja te socijalne skrbi kao i u lokalnim zajednicama u cijelini. Projekt se temelji na sistemskom pristupu, koristeći suvremene postavke opće teorije sustava i socijalne ekologije, obuhvaćajući različite sudionike poput članova obitelji, nastavnika, učenika, stručnjaka i volontera.

Specifični ciljevi projekta su sljedeći:

1. Osnažiti očeve za aktivno roditeljstvo te osnažiti obitelji za izlazak iz kriza i bolje svakodnevno funkcioniranje
2. Povećati znanje i vještine odgojno-obrazovnih djelatnika o načinima unapređenja školske kulture i klime u kojoj se njeguje društvena uključivost
3. Povećati stručne kapacitete izvoditelja intervencija, djelatnika iz sustava socijalne skrbi i volontera
4. Povećati informiranost roditelja/staratelja, djece i šireg građanstva za aktivno i odgovorno roditeljstvo, te senzibilizirati javnost o značaju majčinske i očinske uloge za cijeloviti razvoj djeteta

Tijekom 2023/2024. godine se projekt uz Grad Zagreb provodio i na otoku Braču te su postignuti **sljedeći rezultati:**

Prvi cilj - osnažiti očeve za aktivno roditeljstvo te osnažiti obitelji za izlazak iz kriza i bolje svakodnevno funkcioniranje je gotovo u potpunosti ostvaren. Naime, ukupno je 85 korisnika (očeva i djece) sudjelovalo na radionicama koje su provedene u dvije osnovne škole i jednoj područnoj školi. Ukupno je održano 11 radionica za 4 grupe roditelja i djece. Na radionicama se, kroz interaktivne vježbe, obrađivao sadržaj vezan uz provođenje kvalitetnog vremena roditelja i djeteta. Roditelji su osvijestili važnost kvalitetnog provođenja vremena s djecom i prepoznali različite mogućnosti za to. Nadalje, 51 roditelj sudjelovao je u radionicama pod nazivom „Poticanje veće suradnje između roditelja i škole i važnost očinske uloge u odgoju i obrazovanju djeteta“. Roditelji su posebno osvijestili važnost suradnje s nastavnicima i svog aktivnog uključivanja u obrazovanje djeteta. Na kraju, u okviru prvog cilja, kako bi roditelji i djeca stekli su iskustvo zajedničkog, kvalitetnog provođenja slobodnog vremena u cilju održavanja zdravlja – mentalnog i tjelesnog, održane su poligonske radionice na otvorenom u dvije osnovne škole, OŠ Iver i OŠ Čučerje. Ukupno je sudjelovalo 75 sudionika te je održano 10 aktivnosti na otvorenom. Učenici i njihovi očevi izrazili su zadovoljstvo njihovim sudjelovanjem u poligonskim aktivnostima i načinu rad.

Na temelju analiziranih podataka i izvješća, moguće je zaključiti kako je **drugi cilj**, povećati znanje i vještine odgojno-obrazovnih djelatnika o načinima unapređenja školske kulture i klime u kojoj se njeguje društvena uključivosti u potpunosti ostvaren. Naime, umjesto planiranih 50 odgojno-obrazovnih djelatnika, na radionicama na temu „Suradnja nastavnika i roditelja, povećanje uključenosti roditelja u odgojno-obrazovni proces djece“ te temu „Mentalno zdravlje nastavnika“ sudjelovalo je ukupno 110 djelatnika. Radionice s odgojno-obrazovnim djelatnicima bazirale su se na jačanju komunikacijskih vještina radi boljeg razumijevanja, suradnje i povezivanja među različitim pojedincima i skupinama, što je ključno za stvaranje inkluzivnog društva. Također, u OŠ Bol provela se prilagođena tema radionice o mentalnom zdravlju odgojno-obrazovnih djelatnika u svrhu unapređenja školske kulture i klime. Kroz rad na međusobnom razumijevanju, empatiji te jačanju komunikacijskih vještina, poput aktivnog slušanja, izražavanja misli potiče se dublje razumijevanje različitih perspektiva. Jačanjem vještina prilagodbe komunikacijskog stila, omogućava se otvorenija i pristupačnija komunikacija čime se smanjuje socijalna isključenost. Rezultati upitnika pokazuju visoko zadovoljstvo sudionika provedenim edukacijama.

Treći cilj - povećati stručne kapacitete izvoditelja intervencija, djelatnika iz sustava socijalne skrbi i volontera u potpunosti ostvaren. Održana je stručna supervizija za izvoditelje intervencija, djelatnike iz sustava socijalne skrbi u ukupnom trajanju od 18 sati. Sudionici supervizije su bili provoditelji projektnih aktivnosti te volonteri Udruge. Rezultati ankete o zadovoljstvu supervizijom pokazuju visoko zadovoljstvo sudionika.

Vezano uz volontere, ukupno je 8 volontera (umjesto planiranih 5) uključeno u edukacije koje su se odnosile na općenito volontiranje u Ambidekster klubu te na edukaciju o provedbi radionica. Sukladno planiranom, održano je ukupno 6 sati edukacija. Nakon edukacije, ukupno je 9 volontera uključeno u projektne aktivnosti.

Sedam volontera, edukanata psihoterapijske škole, provodilo je savjetovanje. Dvoje volontera davalо je podršku u pripremi i provedbi radionica na temu roditeljstva i značaja očinske uloge. Održano je ukupno 172 volonterska sata (umjesto 60 planiranih).

Nadalje, održana su tri mentorska susreta, dva online te jedan u OŠ Bol na Braču. Ostvareno je ukupno 10 sati mentoriranja.

Na kraju, vezano uz treći cilj, vidljivo je da je izrađen program edukacije volontera za rad na radnoj poziciji „Suradnik u Savjetovalištu za djecu, mlade i obitelj“ sa sljedećim ključnim temama: osnove savjetovanja, psihoterapije i socijalnog mentorstva, osobine uspješnih pomagača, komunikacija, proces savjetovanja, upravljanje stresom i emocijama i etika sudjelovanja i rad s korisnicima.

I **četvrti cilj** - povećati informiranost roditelja/staratelja, djece i šireg građanstva za aktivno i odgovorno roditeljstvo, te senzibilizirati o značaju majčinske i očinske uloge za cijeloviti razvoj djeteta, u potpunosti je ostvaren. Prema izvješću projekta, objavljeno je ukupno 5 vijesti o projektnim aktivnostima na web te Facebook stranici udruge Ambidekster klub. Vijesti su bile na temu provedbe projekta "Moj tata i ja", obilježavanja „Dana očeva“, te izvještaja iz škola u Čučerju i na Braču u okviru projekta „Moj tata i ja“. Izrađeni su i prezentirani digitalni psiho-edukativni sadržaji te objavljeni na društvenim mrežama i poslani elektroničkim putem na 100 adresa škola i roditelja te je održano je online predavanje o suradnji škole i roditelja za zainteresiranu stručnu javnost iz škola i drugih institucija i organizacija u suradnji s GOOD inicijativom kroz program GOOD školica.

Sukladno navedenim rezultatima možemo zaključiti kako je opći cilj projekta "Moj tata i ja" osnažiti očeve za njihovu veću uključenost u obiteljski život, odgoj djece i proaktivnu roditeljsku ulogu uspješno postignut te evaluacije pokazuju zadovoljstvo uključenih korisnika te povećanu motivaciju za uključivanje, ali i povećanu suradnju između odgojno obrazovnih ustanova te roditelja i sustava socijalne skrbi.

Društveno uključena romska zajednica za pravednije i solidarnije društvo -

psihosocijalna podrška obiteljima u riziku kroz mobilne timove u zajednici na području Peščenice i Žitnjaka

Aktivnosti podrške u obiteljskom okruženju Ambidekster klub je osmislio kroz projekt „Zajedno možemo više-pojedinac u fokusu“. Pristup rada prilagođen je specifičnim potrebama djece, roditelja i obitelji u cjelini. Od 2019. godine mobilni tim Ambidekster kluba najviše je posvećen osnaživanju i pružanju podrške romskim obiteljima na području zagrebačke Peščenice. Podrška se temelji na suvremenom, sistemskom pristupu radu s djecom i mladima s problemima u ponašanju te njihovim obiteljima. U središtu su sami korisnici i odnos suradnje sa „pomagačima“ uz uvažavanje i uključivanje socijalnog konteksta - cjelovitog sustava pomoći i mreže suradnje u lokalnoj zajednici. Mobilni tim djeluje na način da posjećuje obitelji u njihovim domovima kod kojih postoji takva potreba te uz rad s roditeljima, radi i s djecom u njihovom domu ili školi. U nastavku će biti osiguran pregled ostvarenih aktivnosti i ciljeva programa.

Cilj programa Društveno uključena romska zajednica na području zagrebačke Peščenice je doprinos smanjenju socijalne isključenosti pripadnika romske zajednice pružanjem stručne podrške u njihovim domovima i zajednicama. Provedbu programa tijekom dvogodišnjeg razdoblja od kolovoza 2021. do kolovoza 2023. godine financira Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Kako bi se osigurali potrebni oblici podrške djeci i mladima te njihovim obiteljima bez prekida, i to osobito u razdoblju od kolovoza do prosinca 2023. godine dodatnu finansijsku podršku osigurao je Grad Zagreb.

Program se provodi u partnerstvu sa Hrvatskim zavodom za socijalni rad PU Peščenica. Partnerske i suradničke škole na programu su: Osnovna škola OŠ Žitnjak, OŠ Vukomerec i dr. Vinka Žganca u Kozari Boku.

Planirani ciljevi:

- 1)** Doprinos zaštiti prava te podršci djeci i mladima i njihovim obiteljima pružanjem savjetovanja i psihosocijalne pomoći u njihovim domu i zajednici. Osnažiti roditelje u romskim obiteljima za rješavanje problema te odgovorno i kompetentno roditeljstvo, povećati znanja i kompetencije članova obitelji u riziku i obitelji u cjelini za rješavanje problema i kriza te svakodnevno funkcioniranje obitelji (povećanje znanja u brizi za zdravlje članova obitelji).
- 2)** Omogućiti pomoć i podršku učenicima osnovnoškolske dobi, pripadnicima romske zajednice, u svladavanju školskog gradiva
- 3)** Povećati komunikacijske i socijalno-emocionalne vještine mlađih pripadnika romske zajednice te njihovu socijalnu uključenost i doprinos zajednici.
- 4)** Pridonijeti promociji socijalne uključenosti i zaštiti prava te informiraju javnosti o kulturi Roma i postignućima pripadnika romske zajednice, promovirati programske aktivnosti i ostvarene rezultate.

Rezultati:

1) Projektom je planirano pružanje psihosocijalne podrške u 20 obitelji po godini, a psihosocijalna podrška je pružena u 38 obitelji i to u prosjeku oko 20 sati po obitelji u prvom izvještajnom razdoblju, a u drugom izvještajnom razdoblju u prosjeku oko 10 sati po obitelji. Kada je riječ o intenzivnom stručnom radu s obiteljima, ukupno je 10 obitelji, odnosno 63 člana obitelji, primilo ovu uslugu i to u prosjeku 40 sati po obitelji u razdobljima od ožujka do kolovoza 2023. te zatim od rujna 2023. do prosinca 2023. Tijekom 2024. godine smanjen je intenzitet rada u obiteljima na prosjek od oko 20 sati, a od siječnja 2024. završen je intenzivan rad s četiri uključene obitelji. Uz izravan rad u obitelji, planirano je i obitelji povezati s pružateljima usluga u lokalnoj zajednici sukladno njihovim potrebama za psihosocijalnom podrškom, edukacijom i savjetovanjem. Vidljivo je kako su pojedinoj obitelji, odnosno članovima obitelji pružene razne usluge, od intenzivne pomoći, preko psihosocijalne podrške, pomoći u učenju za djecu te druge aktivnosti s djecom, poput strukturiranog provođenja slobodnog vremena. Uz procjenu ostvarenosti ciljeva od strane provoditelja usluge, u procjeni ostvarenosti sudjelovala je i evaluatorica znanstvenica koja je kroz posjete i telefonske razgovore sama od korisnika prikupila podatke o ostvarenosti ciljeva. Članovi obitelji u evaluacijskom razgovoru navode kako im je pomoći i podrška Ambidekster kluba od velikog značaja. Podrška uključuje i organiziranje pravne pomoći što se ostvarilo sa 6 obitelji

2) 61 dijete romske nacionalne manjine dobilo je podršku u učenju i razvoju vještina u razdoblju od ožujka 2023. do veljače 2024. (za predškolu i osnovnu školu) kroz tjedne susrete (oko 30 susreta tijekom 2 školska sata) u dvije škole: Osnovna škola Žitnjak i Osnovna škola dr. Vinka Žganca. Učenici su iskazali zadovoljstvo dobivenom podrškom.

3) 16 mladih korisnika sudjelovalo je u terenskim obrazovnim aktivnostima (posjete i radionice u zajednici). Nadalje, 15 korisnika sudjelovalo je u individualnom socijalnom mentorstvu i savjetovanju. Provedene su psihoedukativne radionice Moj zdravi stil u višim razredima (6. i 7. razredi) u dvije osnovne škole na području zagrebačke Pešćenice – OŠ F.K.Frankopana i OŠ Žitnjak, s ukupno 84 učenika. Radionice su održane u ukupno 8 razreda u trajanju jednog školskog sata (45 minuta) ili blok sata (90 minuta). Učenici su evaluirali aktivnost psihoedukativnih radionica. Procjenjuju da su im radionice bile zanimljive i korisne. Djeca i mladi su zadovoljni načinom na koje su edukacije provedene, a provoditelji procjenjuju kako su djeca i mladi unaprijedili znanja o načinima samozaštite i zdravim životnim izborima ponašanja. U sklopu projekta organizirane su akcije solidarnosti u kojima su sudjelovali volonteri (8 volontera iz RNM i 8 volontera angažiranih u programu).

4) Kako je i planirano, obilježen je Svjetski dan Roma u travnju na dva načina – kroz proslavu i radionicu u knjižnici Silvije Strahimira Kranjčevića te kroz sudjelovanje u obilježavanju u organizaciji Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“, koje se održalo 05.04.2023. Na navedenom događaju, udruga Ambidekster klub dobila je i nagradu za značajni doprinos u radu s Romskom populacijom. Nadalje, napisani su i objavljeni tekstovi na webu i društvenim mrežama te gostovanje u medijima.

Da bi projektni ciljevi bili ostvareni, provedene su brojne aktivnosti koje su uključivale rad s romskim obiteljima u njihovim domovima i u njihovo zajednici, rad sa školom i učenicima, ali i suradnju s drugim društvenim dionicima: romskim udrugama i predstavnicima, pravobraniteljima, djelatnicima Grada i sl. Aktivnosti programa su i medijski popraćene, što je zasigurno doprinijelo i senzibilizaciji šire javnosti za probleme romske nacionalne manjine.

Ovaj program na sveobuhvatan i vrlo životan način pretvara teoriju u praksu, posebice kad je riječ o jačanju otpornosti zajednica u visokom riziku. Program zasigurno može služiti kao model za sveobuhvatni rad s zajednicama koje su u riziku uslijed strukturalnih prepreka za korištenje resursa.

Kontaktirajte nas

+385 (0) 1285 2170

Telefon

info@ambidekster.hr

Email

www.ambidekster.hr

Web stranica